

**EXAMENUL NAȚIONAL DE DEFINITIVARE
ÎN ÎNVĂȚĂMÂNT**

**PROGRAMA
PENTRU**

**LIMBA ȘI LITERATURA TURCĂ MATERNĂ, LIMBA ȘI
LITERATURA ROMÂNĂ ȘI UNIVERSALĂ PENTRU
COPII, MATEMATICĂ, METODICA PREDĂRII LIMBII ȘI
LITERATURII TURCE MATERNE/ COMUNICĂRII ÎN
LIMBA TURCĂ MATERNĂ, METODICA PREDĂRII
LIMBII ȘI LITERATURII ROMÂNE/ COMUNICĂRII ÎN
LIMBA ROMÂNĂ ȘI METODICA PREDĂRII
MATEMATICII / MATEMATICII ȘI EXPLORĂRII
MEDIULUI ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR**

**ÎNVĂȚĂTORI/INSTITUTORI/PROFESORI PENTRU
ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR
(ÎNVĂȚĂMÂNT PRIMAR ÎN LIMBA TURCĂ MATERNĂ)**

**București
2020**

NOTĂ DE PREZENTARE

Programa se adresează învățătorilor, institutorilor și profesorilor pentru învățământul primar, care s-au înscris și vor susține examenul de definitivare în învățământ.

În elaborarea programei s-au avut în vedere următoarele principii:

- principiul continuității formării inițiale și continue, realizat prin evoluție în carieră și dezvoltare profesională;
- principiul coerenței modular-tematice a programei, asigurat prin articularea proiectării ei, prin modul de elaborare a competențelor generale și specifice, prin modul de selectare a conținuturilor ce vor face obiectul evaluărilor vizate, prin diversitatea formelor și a strategiilor evaluative sugerate pentru a fi utilizate în contextul acestor examinări;
- principiul adecvării și armonizării finalităților și a conținuturilor învățământului primar românesc cu direcțiile și spiritul schimbărilor din societate;
- principiul optimizării și inovării activității în învățământul primar, prin asimilarea celor mai noi achiziții din științele educației și din științele conexe.

Programa pentru examenul național de definitivare în învățământ a învățătorilor/ institutorilor/ profesorilor pentru învățământ primar cu predare în limba maternă turcă vizează competențe abordabile din perspectiva dimensiunii cognitive, procedural-aplicative și atitudinale și propune o tematică ce corespunde tendințelor în evoluția disciplinelor.

Structura programei este următoarea:

- Notă de prezentare
- Competențele generale și specifice a învățătorilor/ institutorilor/ profesorilor pentru învățământ primar cu predare în limba maternă turcă;
- Tematica programei în următoarea ordine a disciplinelor:
  1. Limba și literatura turcă maternă,
  2. Metodica predării limbii și literaturii /comunicării în limba turcă maternă,
  3. Limba și literatura română și universală pentru copii,
  4. Metodica predării limbii și literaturii /comunicării în limba română
  5. Matematică,
  6. Metodica predării matematicii / matematicii și explorării mediului în învățământul primar
- Repere bibliografice.

COMPETENȚE GENERALE

- **Competențe în specialitate la Limba și literatura turcă maternă**
  1. de a utiliza adecvat conținutul științific propriu disciplinelor de examen;
  2. de a aplica în situații educaționale concrete conținutul științific, valorizând valențele formative;
  3. de a integra conținuturile de specialitate în contextul altor științe, argumentând și promovând strategii activ – participative de învățare;
  4. de a produce corelații inter-/intradisciplinare, prin utilizarea unor tehnici eficiente de activitate intelectuală, stimulând creativitatea și inovația în plan profesional.
- **Competențe didactico-metodologice, aferente predării la ciclul primar a disciplinelor Limba și literatura turcă**
  1. de a prelucra conținuturile științifice specifice disciplinelor de examen, prin aplicarea în situații educaționale variate, specifice învățământului primar;
  2. de a valorifica conținuturile metodicilor de specialitate, în vederea formării la elevi a competențelor cheie și transversale;
  3. de a realiza conexiuni intra-/interdisciplinare, în contexte educaționale specifice învățământului primar;
  4. de a opera cu conținuturile metodicilor de specialitate pentru luarea unor decizii care să conducă la reglarea (dezvoltarea / ameliorarea) componentelor procesului instructiv – educativ.
- **Competențe psihopedagogice:**
  1. de a utiliza adecvat conceptele de bază ale disciplinelor psihopedagogice;
  2. de a aplica în situații educaționale concrete conținutul științelor educației/psihologiei școlarului mic;
  3. de a realiza conexiuni între achizițiile dobândite prin studiul disciplinelor psihopedagogice și domeniile de specialitate;
  4. de a opera cu conceptele specifice științelor psihopedagogice pentru explicarea, interpretarea și argumentarea unor fapte, evenimente, procese educaționale.

Competențele specifice ce derivă din competențele generale vor fi prezentate în cadrul fiecărei secțiuni a programei.

1. LIMBA ȘI LITERATURA TURCĂ MATERNĂ

COMPETENȚE SPECIFICE

- 1.1. identificarea temei și a modului de reflectare a acesteia în textele studiate;
- 1.2. identificarea și analiza principalelor componente de structură, de compoziție și de limbaj specifice textului narativ;
- 1.3. identificarea și analiza principalelor componente de structură și de limbaj specifice textului dramatic;
- 1.4. identificarea și analiza elementelor de compoziție și de limbaj în textul liric;
- 2.1. utilizarea normelor ortografice, ortoepice, de punctuație, morfosintactice și folosirea adecvată a unităților lexicosemantice, compatibile cu situația de comunicare;
- 2.2. utilizarea relațiilor de sinonimie, antonimie, omonimie, polisemie în organizarea mesajului scris;
- 3.1. elaborarea unei argumentări scrise pe baza textelor studiate;
- 3.2. utilizarea unui lexic diversificat, recurgând la categoriile semantice studiate și la mijloacele de îmbogățire a vocabularului, pentru exprimarea nuanțată;

- 1.1. utilizarea categoriilor gramaticale învățate, în diverse tipuri de propoziții, prin folosirea unor tehnici eficiente de activitate intelectuală;
- 1.2. identificarea organizării morfologice și sintactice a textelor realizând corelații inter-intradisciplinare.

TEMATICA PENTRU DISCIPLINA DE SPECIALITATE - LIMBA ȘI LITERATURA TURCĂ MATERNA

I. Limba turcă

Fonetică și fonologie.

- Fonemele vocalice și consonantice ale limbii turce.
- Clasificarea și descrierea lor.
- Armonia vocalică și armonia consonantică.
- Accidente fonetice generale.
- Schimbări fonetice combinatorii ale vocalelor și consoanelor.
- Structura silabei. Accentul și intonația.

Morfologie:

- *Substantivul*, categoriile fundamentale ale substantivului (numărul, apartenența, cazul, declinarea, determinarea).
- *Adjectivul*: categoriile de adjective (calificative, pronominal-determinative, numeral determinative); adjectivele de întărire; gradele de comparație; adjectivizarea.
- *Numeralul* (cardinal, ordinal, distributiv, fracționar, nedeterminat).
- *Pronumele* (personal, demonstrativ, reflexiv, interogativ, interogativ-relativ, negativ, nedefinit, generalizator); declinarea pronumelor; pronominalizarea.
- *Verbul*: formele verbale personale predicative; verbe tranzitive și intransitive; formele verbului (afirmativă, negativă, posibilitativă, imposibilitativă); diateza (activă, pasivă, reflexivă, reciprocă, factitivă); aspectul verbului; formele perifrastice ale verbului; modurile și timpurile verbale; conjugarea; verbele compuse; formele verbale nepersonale (participiile); numele verbale; adjectivele verbale; gerunziile.
- *Adverbul*: clasificarea semantică a adverbilor (de calitate, de cantitate, cantitativ-circumstanțiale, circumstanțiale, atributive, predicative); gradele de comparație ale adverbilor; adverbializarea.
- *Postpozițiile și numele postpoziționale. Cuvinte și particule modale* (interogative, negative, exclamative, deictice, limitative, intensive, supozitive, comparative, posibilitative, necesitative).
- *Conjuncția*: coordonatoare (copulativă, disjunctivă, adversativă, concluzivă), subordonatoare; cuvinte și locuțiuni conjuncționale subordonatoare.
- *Interjecția și onomatopeea. Formarea cuvintelor*, compunerea (tipurile de compunere); derivarea; sufixele derivate denominale și deverbale; sufixele nominale (substantivale, adjectivale, adverbiale); sufixele verbale.

Sintaxa:

- Mijloacele de exprimare a relațiilor sintactice în limba turcă.
- *Sintaxa propoziției*: clasificarea propozițiilor; părțile propoziției; ordinea cuvintelor în propoziție.
- *Sintaxa frazei*: propoziții principale, propoziții regente, propoziții subordonate. *Coordonarea* și tipurile de propoziții coordonate. *Subordonarea* și procedeele de subordonare a propozițiilor; subordonarea paratactică și hipotactică.
- *Vorbirea directă și indirectă.*

Bibliografie orientativă

1. Banguoğlu, Tahsin, *Türkçenin Grameri*, Istanbul, 1974.
2. Baubec, Agiemin, *Limba turcă*, București, 1972 (19752).
3. Baubec, Agiemin, Baubec Geafer, Deniz, *Limba turcă fără profesor*, București, 1995.
4. Dizdaroglu, Hikmet, *Tümcebilgisi*, Ankara, 1976.
5. Ediskun, Haydar, *Yeni Türk Dilbilgisi*, Istanbul, 1963.
6. Hengirmen, Mehmet, *Yabancılar için Türkçe Dilbilgisi*, Ankara, 1999.
7. Ergin, Muharrem, *Türk Dil Bilgisi*, Istanbul, 1972.
8. Gencan, T. N., *Dilbilgisi*, Ankara, 19712.
9. Lewis, G. L., *Turkish Grammar*, Oxford, 1975.

II. Literatura turcă

- Literatura turcă preislamică; particularități formale și de conținut, genuri predilecte.
- Structuri arhaice în epopeea oguză *Dede Korkut Kitabı*.
- Personalitatea literară a lui Mahmut Kaşgarî; importanța operei *Divânii Lugât-it-Türk, Kutadgu Bilig* de Yusuf Hâs Hâcip și cartea sa de învățătură, în context islamic.
- Direcții de evoluție și particularități ale literaturii devoționale de orientare sufită. Ahmed Yesevî și poemele sale misionare.
- Yunus Emre, fondatorul literaturii anatoliene de expresie turcă. Kaygusuz Abdâl.
- *Mevlid-ul* lui Suleymân Celebî și semnificația sa pentru literatura de factură religioasă din Turcia.
- Hatâyî și Pîr Sultan Abdâl - exponenți ai curentului *Bektâşî-Alevî*. Fuzulî - exponent emblematic al culturii otomane din secolul al XVI-lea.
- Bâkî și viziunea sa artistică, în contextul literaturii clasice otomane.
- Personalitatea literară a lui Nâbî; trăsăturile distinctive ale poeziei sale.
- Nedîm, reprezentant emblematic al „epocii lalelei”.
- *Tanzimat-ul* și semnificația sa în istoria social-politică și literară a Turciei.
- Semnificația literară și extraliterară a activității lui Namik Kemal.
- Orientarea literară *Millî Edebiyat* și exponenții săi.
- Reşat Nuri Giintekin în conștiința literară a Turciei moderne; ponderea romanului de tip popular în ansamblul operei sale.
- Halide Edip Adivar - personalitate exemplară, reformatoare a mentalității sociale în anii cruciali ai Republicii.
- Drama înstrăinării și a inadaptabilității în opera romanescă a lui Yakup Kadri Karaosmanoglu.
- Opera lui Sabahattin Ali. Sait Faik - maestru al prozei scurte.
- Orhan Pamuk și romanul turc contemporan - direcții și perspective.

Bibliografie

1. Ahmed-i Yesevi, *Dîvân-i Hikmet'ten Seçmeler*, Ankara, 199,1.
2. Aktaş, Şerif, *Yakup Kadri Karaosmanoglu*, Ankara, 1987.
3. Arzık, Nimet, *Anthologie de la poésie turque, Xle-XXe siècles*, Paris, 1968.
4. Baubec, Agiemin, Geafer Baubec, Deniz-Kanier, *Türk Dili Metinleri Antolojisi*, București, 1993.
5. *** *Dede Korkut Kitabı* (ed.: Suat Hisarçlı), Istanbul, 1962.
6. *** *Dede Korkut*. Povestiri (traducere, adaptare, prefată, notă asupra ediției și glosar; în colaborare cu Nermin Yusuf), București: Paideia, 2002.
7. Demirel, Hamide, *The Poet Fuzûlî*, Ankara, 1991.
8. Dinescu-Székely, Viorica, *Antologie de texte literare turcești (secolul al XX-lea)*, București, 1974.
9. Dinescu-Székely, Viorica, *Romanul turc (perioada modernă)*, București, 1978.

10. Dino, Guzine, *La genèse du roman turc au XIX siècle*, Paris, 1973.
11. Emil, Birol, *Reşat Nuri Giintekin*, Ankara, 1989.
12. Encinün, Inci, *Halide Edip Adivar*, Ankara, 1986.
13. Gökpınarlı, Abdülbâki (ed.), *Tiirk Tasavvuf Şiiri Antolojisi*, Istanbul, 1972.
14. Inalcık, Halil, *Imperiul Otoman: epoca clasică, 1300-1600*, Bucureşti, 1993.
15. Kabaklı, Ahmet, *TiirkEdebiyatı*, I-III, Istanbul, 1973 (ed. a III-a).
16. Kocatürk, Vasfi Mahir, *Türk Edebiyatı Tarihi*, Ankara, 1964.
17. Köprülü, Mehmed Fuad, *Türk Edebiyatı Tarihi*, Istanbul, 1981.
18. Munteanu, Luminița, *Literatura turcă de inspirație sufită*, Bucureşti, 2001.
19. Munteanu, Luminița, Grigore, George, *Călăuza dervişului. Din mistica islamică*. Bucureşti, 2001.
20. *** *Philologiae Turcicae Fundamenta*, II, Wiesbaden, 1960.
21. Yunus Emre, *Yunus Emre Divânı*, Ankara, 1989.
22. Yunus Emre, *Güldeste -poemele iubirii*, Bucureşti, 1991.

2. METODICA PREDĂRII LIMBII ŞI LITERATURII TURCE MATERNE/ COMUNICĂRII ÎN LIMBA TURCĂ MATERNĂ

TEMATICA PENTRU METODICA PREDĂRII LIMBII ŞI LITERATURII TURCE MATERNE/ COMUNICĂRII ÎN LIMBA TURCĂ MATERNĂ

- Metodele de predare ale legilor fonetice fundamentale ale limbii turce.
- Metodica predării limbii turce la clasele cu predare în limba turcă.
- Metode de predare şi fixare a noţiunilor gramaticale fundamentale; tipuri de exerciţii. îmbogăţirea vocabularului, însuşirea limbajului specific, dezvoltarea capacităţii de comunicare.
- Metodele de însuşire a regulilor şi normelor de exprimare corectă în limba turcă; logica comunicării în limba turcă actuală.
- Importanţa şi obiectivele fundamentale ale predării literaturii turce în şcoală; însuşirea principalelor repere de evoluţie ale literaturii turce.
- Formarea şi dezvoltarea interesului elevului pentru lectura literară; metode specifice de analiză literară.
- Determinarea criteriilor valorice în abordarea operelor literare; metode şi procedee utilizate în procesul de predare a noţiunilor literare.
- Metode specifice de dezvoltare a discernământului critic, a gândirii critice independente, a imaginaţiei şi sensibilităţii artistice; educaţia etică şi estetică în cadrul orelor de literatură.

Bibliografie

1. Cristea, Sorin (1998). *Dicţionar de termeni pedagogici*, EDP, Bucureşti;
2. Bernat, S.E. (2003). *Tehnica învăţării eficiente*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca;
3. Sion, Graţiela (2003). *Psihologia vârstelor*, Ed. Fundaţiei România de Măine, Bucureşti;
4. Stelle, J., Meredith, K. şi Temple, C. (1998). *Învăţarea prin cooperare*, Ghidul nr. V, Proiectul „Lectura şi scrierea pentru dezvoltarea gândirii critice”, Universitatea Bucureşti;
5. Şchiopu, Ursula, (1997). *Dicţionar de psihologie*, Ed. Babel, Bucureşti;
6. Şchiopu, Ursula ; Verza, Emil. (1998). *Psihologia vârstelor – ciclurile vieţii*. EDP, Bucureşti ;
7. <http://artico.md/index.php/suport-informational/pentru-cadre-didactice/521-personalitatea-cadrului-didactic> - articolul „Personalitatea cadrului didactic - esenţa măiestriei pedagogice”;
8. Türkçe Öğretimi Yazıları, Murat Özbay, Öncü Kitap, Ankara, 2010.
9. Türkçe Öğretimi Kaynakçası, Murat Özbay, Öncü Kitap, Ankara, 2008

10. Türkçe Öğretiminde Yazılı Anlatım Becerisinin Geliştirilmesi, Murat Özbay, Ankara, 2005.
11. Bir Dil Becerisi Olarak Dinleme Eğitimi, Murat Özbay, Akçağ Yayınları, Ankara, 2005
12. Kâzım Nami Duru, Türkçeyi Nasıl Öğretmeli ?, (Hazl. Doç. Dr. Murat ÖZBAY), Kül Sanat Yayıncılık, Ankara, 2004
13. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretim Programı, MEB, Murat Özbay, Ankara, 2012
14. Türkçe Özel Öğretim Yöntemleri I, Murat Özbay, Öncü Kitap, Ankara, 2007.
15. Türkçe Özel Öğretim Yöntemleri II, Murat Özbay, Öncü Kitap, Ankara, 2006.
16. Anlama Teknikleri II: Dinleme Eğitimi, Murat Özbay, Öncü Kitap, Ankara, 2009
17. Yazma Eğitimi, Pegem Akademi, Murat Özbay, Ankara, 2011.

3. LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ ȘI UNIVERSALĂ PENTRU COPII

I. LIMBA ROMÂNĂ

Fonetică și vocabular

- Nivelul fonetic. Pronunțarea corectă a cuvintelor
- Vocale. Semivocale. Consoane. Diftong. Triftong. Hiat
- Despărțirea cuvintelor în silabe. Reguli. Excepții
- Omografe, omofone. Accentul
- Derivarea. Cuvântul de bază. Rădăcină. Sufixe diminutive și augmentative
- Familia lexicală
- Dinamica vocabularului. Arhaisme. Regionalisme. Neologisme. Împrumuturile (din/în limba română în/din limba maternă; alte împrumuturi)
- Paronimele frecvente. Pleonasmul

Părți de vorbire – părți de propoziție (funcții sintactice)

- Verbul în propoziție. Exprimarea unei acțiuni, stări și existențe. Funcția sintactică de predicat
- Substantivul în propoziție. Exprimarea obiectului direct, indirect și a circumstanțelor (prepoziția, locuțiunea prepozițională). Funcții sintactice
- Adjectivul în propoziție. Exprimarea însușirilor. Forme ale superlativului. Funcții sintactice.
- Pronumele în propoziție. Funcții sintactice
- Numeralul. Exprimarea cantității și a ordinii. Funcții sintactice
- Adverbul în propoziție. Funcții sintactice. Adverbe relative
- Interjecția. Exprimarea emoțiilor și a sunetelor din natură. Funcții sintactice

Propoziția

- Exprimarea raporturilor de coordonare și subordonare (conjunția și prepoziția)
- Propoziția principală/propoziția secundară. Propoziția simplă. Propoziția dezvoltată. Propoziția afirmativă. Propoziția negativă

Fraza

- Propoziția regentă/elementul regent
- Tipuri de propoziții și structura lor specifică
- Expansiunea și contragerea.

II. LITERATURA ROMÂNĂ ȘI UNIVERSALĂ PENTRU COPII

- Literatură pentru copii. Definiții. Caracteristici.
- Principalele genuri și specii literare, accesibile școlarilor mici:

1. Creația populară

- Folclorul copiilor (cântece formulă, recitative, numărători)
- Colinde, proverbe, zicători, ghicitori
- Basme populare culese și prelucrate de Petre Ispirescu: *Greuceanu*, *Prâslea cel Voinic* și *merele de aur*

2. Creația cultă

a. Genul liric

- **poeziile copilăriei** (Tudor Arghezi, *Prisaca*; Ana Blandiana, *Întâmplări din grădina mea*; Passionaria Stoicescu, *Jocuri-poezii despre ce poți fi*)
- **poezia despre natură și viețuitoare** (Vasile Alecsandri, *Pasteluri*; Mihai Eminescu, *Somnoroase păsărele*; Elena Farago, *Cățelușul șchiop*; Passionaria Stoicescu, *Cartea pădurii*; Gellu Naum, *Cărțile cu Apollodor*).

b. Genul epic

- **în versuri:**
  - **fabula** (Alec Donici, *Musca la arat*; Grigore Alexandrescu, *Căinele și cățelul*; Jean de La Fontaine, *Greierele și furnica*)

- **balada** (George Topîrceanu, *Balada unui greier mic*)
- **în proză:**
  - **schița** (I.L. Caragiale, *D-l Goe, Vizită, Bubico*)
  - **povestirea** (Emil Gârleanu, *Fricosul*; Mihail Sadoveanu, *Dumbrava minunată*)
  - **legenda** (Alexandru Mitru, *Legendele Olimpului*)
  - **basmul cult** (Barbu Ștefănescu-Delavrancea, *Palatul de cleștar*; Ioan Slavici, *Zâna zorilor*; Hans Christian Andersen, *Rățușca cea urâtă*; Frații Grimm, *Cenușăreasa*)
  - **romanul pentru copii** (Cezar Petrescu, *Fram, ursul polar*; Jonathan Swift – *Călătoriile lui Gulliver*)

c. Genul dramatic (Victor Eftimiu, *Înșir-te mărgărite...*)

BIBLIOGRAFIE PENTRU LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ ȘI UNIVERSALĂ PENTRU COPII

I. Limba română

1. *Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române*, Ediția a II-a revăzută și adăugită (2005), Editura Univers Enciclopedic, București
2. Gheorghe, M., (2009), *Limba română. Probleme teoretice și aplicații*, Editura Universității Transilvania din Brașov
3. Golopenția S., (2017), *Acțiune, interacțiune, identitate, studii de pragmatică lingvistică*, Editura Academiei Române (cap. Româna globală)
4. Pană-Dindelegan, G. (coord.), (2019), *Gramatica limbii române pentru gimnaziu*, Editura Univers Enciclopedic Gold, București
5. <https://www.eursc.eu/Syllabuses/2015-01-D-45-ro-2.pdf>
6. <https://www.observatoireplurilinguisme.eu/ro/>

II. Literatura română și universală pentru copii

1. Balazs, L., (2003), *Folclor. Noțiuni generale de folclor și poetică populară*, Editura Scientia, Cluj-Napoca
2. Călinescu, G., (2003), *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*, Editura Semne, București
3. Ciopraga, Constantin, (1997), *Personalitatea literaturii române*, ed. a II-a, revăzută și adăugită, Institutul European, Iași
4. Norel, M., (2012), *Literatură română și literatură pentru copii*, (<https://www.studocu.com/ro/document/universitatea-transilvania-din-brasov/english-literature/note-de-curs/literatura-romana-pt-copii-m-norel/4986179/>)
5. ***Limba Română, revistă de știință și cultură, Chișinău (www.limbaromana.md)
6. ***Manualele și programele școlare pentru învățământul primar/ Comunicare în limba română/ Limba și literatura română, în vigoare în anul școlar în care se susține examenul
7. www.enciclopediavirtuala.ro
8. <http://ro.literaryframework.eu/>
9. www.romanianvoice.com/poezii/
10. www.cartiaudio.eu
11. www.biblior.net

4. METODICA PREDĂRII LIMBII ȘI LITERATURII ROMÂNE/ COMUNICĂRII ÎN LIMBA ROMÂNĂ

TEMATICA PENTRU METODICA PREDĂRII LIMBII ȘI LITERATURII ROMÂNE LA CLASELE CU PREDARE ÎN LIMBILE MINORITĂȚILOR

I. Specificul predării-învățării-evaluării limbii române în învățământul primar cu predare în limba unei minorități

- Specificul curriculumului pentru disciplina Comunicare în limba română/Limba și literatura română pentru școlile și secțiile cu predare în limba unei minorități
- Influența fenomenelor de transfer și de interferență asupra învățării limbii române;
- Proiectarea activităților didactice în manieră integrată;
- Modelul comunicativ-funcțional și abordarea conținuturilor în clasele pregătitoare – a IV-a;
- Abordarea elementelor de construcție a comunicării din perspectivă funcțională, aplicativă, conform programelor școlare în vigoare;
- Specificul organizării lecțiilor de Comunicare în limba română/Limba și literatura română pentru școlile și secțiile cu predare în limba unei minorități în clasele pregătitoare – a IV-a;
- Metode și procedee specifice învățării limbii române, ca limba a doua (nematernă);
- Forme de organizare a activităților de învățare în limba română; strategii de diferențiere, individualizare; învățarea prin cooperare;
- Rolul jocului didactic în orele de Comunicare în limba română/Limba și literatura română pentru școlile și secțiile cu predare în limba unei minorități.

II. Aspecte metodologice privind curriculumul de *Comunicare în limba română/Limba și literatura română pentru școlile și secțiile cu predare în limba unei minorități în învățământul primar*

1. Comunicarea orală (receptarea mesajului oral, exprimarea orală)

- Strategii de formare a comportamentului de receptor/emițător de mesaje orale;
- Strategii de predare-învățare-evaluare la disciplina Comunicare în limba română/Limba și literatura română pentru școlile și secțiile cu predare în limba unei minorități;
- Activități de învățare care contribuie la sesizarea elementelor semnificative ale unui mesaj ascultat (clasa pregătitoare – clasa a IV-a);
- Metode și mijloace de învățământ folosite în formarea și dezvoltarea exprimării orale în limba română;
- Formarea și dezvoltarea competențelor de Comunicare în limba română/Limba și literatura română pentru școlile și secțiile cu predare în limba unei minorități: conținuturi și contexte de realizare, criterii și cerințe în exersarea exprimării corecte, respectarea normelor ortoepice.

2. Comunicarea scrisă (receptarea mesajului scris, exprimarea scrisă)

- Strategii de formare a câmpului vizual (propoziție, cuvânt, silabă, literă);
- Strategii de predare-învățare-evaluare a citit-scrisului în limba română la clasa a II-a (metode și procedee specifice, mijloace de învățământ);
- Specificul abordării textelor în învățământul primar:
  - Textul narativ (elaborarea planului de idei, povestirea/narațiunea, dialogul, descrierea, personajul literar);
  - Textul liric (strofa, versul);
  - Textul nonliterar;
  - Textul funcțional.
- Organizarea textului scris, în funcție de scopul redactării:
  - Tehnica elaborării unui text scris: contexte de realizare pentru clasele a III-a – a IV-a;

- Scrierea funcțională (bilet, felicitare, afiș, fluturaș, invitație, email);
- Scrierea imaginativă (pe baza unui șir de întrebări, pe baza unui suport vizual);
- Scrierea despre textul literar (povestirea, descrierea).
- Formarea deprinderilor de exprimare scrisă în învățământul primar – particularități ale însușirii normelor limbii literare în clasele a II-a – a IV-a (ortografie și punctuație).

III. Evaluarea nivelului de pregătire a elevilor la *Comunicare în limba română/Limba și literatura română pentru școlile și secțiile cu predare în limba unei minorități*

- Forme/tipuri de evaluare a rezultatelor și progresului școlar;
- Metode tradiționale și alternative de evaluare;
- Tipuri de itemi utilizați în practica școlară (clasele pregătitoare – a IV-a).

BIBLIOGRAFIE PENTRU METODICA PREDĂRII LIMBII ȘI LITERATURII ROMÂNE LA CLASELE CU PREDARE ÎN LIMBILE MINORITĂȚILOR

1. Brate, Rodica, (2014), *Limba și literatura română/universală pentru copii. Metodica predării limbii române. Concursul național pentru ocuparea posturilor didactice de învățători (în limbile minorităților)*, Editura Universității Lucian Blaga, Sibiu
2. Cristea, S., (2002), *Dicționar de pedagogie*, Editura Litera, Chișinău
3. Norel, M. (2010), *Didactica limbii și literaturii române pentru învățământul primar*, Editura Art, București
4. Pamfil, A. (2019), *Limba și literatura română în învățământul primar*, Editura Art
5. Rusu, Mina-Maria; Norel, Mariana (coord.), (2019), *Ghidul profesorului de limba și literatura română pentru aplicarea noilor programe școlare*, Editura Nomina
6. Tódor Erika Mária, (2020), *Predarea-învățarea limbii române ca nematernă (O alternativă a lingvisticii aplicate)*. Scientia, Cluj-Napoca, ISBN 978-606-975-032-2, ediția a II-a (revizuită și îmbogățită)
7. <http://educatiaccontinua.edu.ro/repere-metodologice.html>

5. MATEMATICĂ

TEMATICA PENTRU DISCIPLINA DE EXAMEN MATEMATICĂ

- Elemente de teoria mulțimilor
- Noțiunea de mulțime: element, apartenență; reprezentarea mulțimilor
- Relația de incluziune, egalitatea între mulțimi
- Submulțimi; Determinarea unor submulțimi
- Operații cu mulțimi: Reuniunea. Intersecția. Diferența. Complementara unei mulțimi. Produsul cartezian
- Relația de echipotență; cardinalul unei mulțimi

1. Mulțimi de numere

Mulțimea numerelor naturale (N); mulțimea numerelor întregi (Z); mulțimea numerelor raționale (Q); mulțimea numerelor iraționale (I)

Numere naturale

- Sisteme de numerație: sistem pozițional (scrierea în baza 10) și sistem nepozițional (scrierea cu cifre romane)
- Operații cu numere naturale: adunarea și scăderea – proprietăți, înmulțirea și împărțirea - proprietăți, teorema împărțirii cu rest; puterea cu exponent natural a unui număr natural; pătratul unui număr natural, reguli de calcul cu puteri
- Divizibilitatea numerelor naturale, divizor, multiplu, criterii de divizibilitate cu: 2, 3, 5; numere prime, numere compuse
- Descompunerea unui număr natural în factori primi

Numere întregi

- Compararea numerelor întregi
- Operații cu numere întregi: adunarea, scăderea, înmulțirea, împărțirea

Numere raționale:

- Frații ordinare: fracții subunitare, echiunitare, supraunitare; procente; fracții echivalente
- Compararea fracțiilor cu același numitor/numărător; introducerea și scoaterea întregilor dintr-o fracție
- Adunarea și scăderea fracțiilor ordinare cu același numitor
- Frații zecimale: compararea fracțiilor zecimale
- Transformarea unei fracții zecimale în fracție ordinară
- Transformarea unei fracții ordinare în fracție zecimală
- Operații cu numere raționale: adunarea și scăderea fracțiilor zecimale cu un număr finit de zecimale nenule; înmulțirea și împărțirea fracțiilor zecimale cu un număr finit de zecimale nenule
- Media aritmetică

Numere iraționale

- Rădăcina pătrată a unui număr natural
- Algoritmul de extragere a rădăcinii pătrate a unui număr natural prin descompunerea numerelor în produs de factori primi

2. Ecuații, inecuații și sisteme de ecuații

- Ecuații de gradul I cu coeficienți în Z; probleme care se rezolvă folosind ecuații de acest tip
- Inecuații de gradul I, cu coeficienți numere întregi
- Sisteme de două ecuații liniare cu două necunoscute, cu coeficienți numere întregi (metoda substituției, metoda reducerii); probleme care se rezolvă cu ajutorul sistemelor de două ecuații cu două necunoscute

3. Elemente de organizare a datelor

- Reprezentarea și interpretarea unor dependențe funcționale prin tabele, diagrame și grafice

4. Unități de măsură pentru lungime, arie, volum, capacitatea vaselor, masă, timp

- Unități de măsură standard; multipli și submultipli; transformări

5. Elemente de geometrie

- **Punct, dreaptă, semidreaptă, segment, linia curbă, linia frântă**
- **Unghi:** definiție, notații, elemente; interiorul unui unghi, exteriorul unui unghi; măsura unui unghi; clasificare

- **Poligoane:**

Triunghiul

- Definiție, elemente; clasificare; perimetru; suma măsurilor unghiurilor unui triunghi
- Linii importante în triunghi: înălțimea, bisectoarea, mediatoarea, mediana (definiție, proprietăți, construcție)
- Ortocentrul, centrul cercului înscris în triunghi, centrul cercului circumscris triunghiului, centrul de greutate
- Criteriile de congruență a triunghiurilor
- Proprietăți ale triunghiului isoscel
- Proprietăți ale triunghiului echilateral
- Triunghiul dreptunghic: proiecții ortogonale pe o dreaptă; teorema înălțimii; teorema catetei, teorema lui Pitagora; reciproca teoremei lui Pitagora
- Perimetrul și aria (formule de calcul)

Patrulaterul

- Patrulaterul convex; suma măsurilor unghiurilor unui patrulater convex
- Paralelogramul, proprietăți; paralelograme particulare: dreptunghi, romb, pătrat - proprietăți; trapezul, clasificare, proprietăți, linia mijlocie în trapez
- Perimetre și arii: dreptunghi, romb, pătrat, trapez
- **Cercul:** construcție, elemente
- **Corpuri geometrice:** paralelipiped, cub, piramidă, cilindru, con, sferă (recunoaștere, elemente componente, construcție)

H. BIBLIOGRAFIE PENTRU TEMATICA DISCIPLINEI DE EXAMEN MATEMATICĂ

- Aron, I., Herescu, Gh., Dumitru, A., 1996, *Aritmetica pentru învățători*, București, Editura Didactică și Pedagogică.
- Roșu, M., Roman, M., 1999, *Matematica pentru perfecționarea învățătorilor*, București, Editura All.
- *Manualele de matematică pentru clasele a IV-a – a VIII-a* valabile în anul școlar în care se susține examenul.

6. METODICA PREDĂRII MATEMATICII / MATEMATICII ȘI EXPLORĂRII MEDIULUI ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR

TEMATICA PENTRU METODICA PREDĂRII DISCIPLINEI MATEMATICĂ / MATEMATICĂ ȘI EXPLORAREA MEDIULUI

I. Curriculumul în învățământul primar

- Specificul Curriculumului Național la disciplina Matematică și explorarea mediului / Matematică

II. Aspecte metodologice privind curriculumul de *Matematică și explorarea mediului / Matematică în învățământul primar*

1. Elemente pregătitoare pentru formarea conceptului de număr natural; Aspectul cardinal și aspectul ordinal al numărului natural
2. Metodologii specifice disciplinei *Matematică și explorarea mediului / Matematică*

- Metodologia formării conceptului de număr natural
- Metodologia didactică specifică predării operațiilor matematice în mulțimea numerelor naturale; algoritmi de calcul cu numere naturale (adunarea, scăderea, înmulțirea, împărțirea cu rest 0 și cu rest diferit de 0)
- Metodologia didactică specifică predării-învățării ordinii efectuării operațiilor matematice și utilizării parantezelor
- Metodologia didactică specifică predării-învățării fracțiilor și a operațiilor cu fracții
- Metodologia didactică specifică predării-învățării unităților de măsură pentru lungime, masă, capacitate, timp, valoare
- Metodologia didactică specifică predării-învățării elementelor de geometrie
- Metodologia de rezolvare și compunere a problemelor de matematică; noțiunea de problemă matematică; etapele rezolvării problemelor de matematică; valențele formative ale activităților de rezolvare a problemelor matematice; metode speciale de rezolvare a problemelor de matematică: metoda figurativă; metoda comparației; metoda mersului invers; metoda reducerii la unitate
- 3. Modalități de activizare a elevilor în lecția de matematică
  - Forme de organizare a colectivului de elevi
  - Strategii de diferențiere, individualizare; învățarea prin cooperare
  - Metode de predare-învățare tradiționale și moderne
  - Mijloace de învățământ și suporturi de instruire
- 4. Jocul didactic în lecția de matematică: definiție, clasificare, caracteristici, organizarea și desfășurarea jocului didactic matematic, valențe formative ale utilizării acestuia
- 5. Caracterul practic-aplicativ al matematicii; contexte de aplicare (explorare, investigare, aproximare, comparare, măsurare, experimentare)
- 6. Abordări didactice interdisciplinare în studiul matematicii
- III. Evaluarea didactică la disciplina *Matematică și explorarea mediului / Matematică*; forme/tipuri de evaluare a rezultatelor și a progresului școlar; metode tradiționale și metode alternative de evaluare; tipuri de itemi utilizați în practica școlară

BIBLIOGRAFIE PENTRU METODICA PREDĂRII DISCIPLINEI MATEMATICĂ / MATEMATICĂ ȘI EXPLORAREA MEDIULUI

- Aron, I., 1973, *Metodica predării aritmeticii la clasele I-IV*, București, Editura Didactică și Pedagogică.
- Bolboacă, L., 2001, *Didactica modernă*, Cluj-Napoca, Editura Dacia.
- Burtea, G. (coord.), 1995, *Matematica și logica pentru școlari*, București, Editura Corint.
- Cristea, S., 2002, *Dicționar de pedagogie*, Chișinău, Editura Litera Educațional.
- Dumitru, A. ș.a, 2017, *Metodica predării matematicii - pentru învățământul primar. După noua programă. CP-IV*, Pitești, Editura Carminis.
- Magdaș, I., 2010, *Didactica matematicii pentru învățământul primar și preșcolar - actualitate și perspective*, Cluj-Napoca, Editura Presa Universitară Clujeană.
- Neacșu, I. (coord.), 1988, *Metodica predării matematicii la clasele I-IV*, București, Editura Didactică și Pedagogică.
- Paraschiva, A., Purcaru, M., 2008, *Metodica activităților matematice și a aritmeticii pentru institutori/profesorii din învățământul primar și preșcolar*, Brașov, Editura Universității „Transilvania” Brașov.
- Petrovici, C., 2014, *Didactica matematicii pentru învățământul primar*, Iași, Editura Polirom.
- Roșu, M., Roman, M., 2007, *Didactica matematicii în învățământul primar*, MEC, Proiectul pentru Învățământul rural.
- Săvulescu, D. (coord.), 2008, *Metodica predării matematicii în ciclul primar*, Craiova, Editura „Gheorghe Alexandru”.

- Vișoiu, F., 2013, *Metode activ-participative folosite în predarea matematicii la ciclul primar*, Bacău, Ed. Rovimed.
- <http://www.bp-soroca.md/pdf/matematica%20in%20clasele%20primare.pdf>.
- <https://didactika.files.wordpress.com/2008/05/modul-recuperarea-ramanerii-in-urma-la-matematica.pdf>.
- *** *Organizarea interdisciplinară a ofertelor de învățare pentru formarea competențelor cheie la școlarii mici, Program de formare continuă de tip „blended learning” pentru cadrele didactice din învățământul primar, proiect POSDRU/87/1.3/S/63113 (beneficiar MECTS), suport de curs, 2012*
- *** *Ghid de evaluare pentru învățământul primar*, SNEE, București, 1999
- *** *Programele școlare pentru învățământul primar - Matematică și explorarea mediului / Matematică, în vigoare în anul școlar în care se susține examenul.*